

ПРОГРАМА
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ НА
СПЕЦИАЛНОСТТА „БАЛКАНИСТИКА”

Въпроси по езикознание

1. Вокалните фонемии, глайдовете и дифтонгите в древните индоевропейски езици.
2. Консонантните фонемии в древните индоевропейски езици.
3. Ларингалната теория.
4. Теории за предгръцкия лингвистичен пласт, характеристика на пеласгийския език.
5. Особености на сравнително-историческата фонетика на тракийския език. Тракийска ономастика.
6. Езикова политика на балканските страни.
7. Билингвизъм на Балканите. Билингвизъм и диглосия. Типове езикови контакти.
8. Ареалният подход при изследването на балканските езикови контакти.
9. Проекти за Балкански лингвистичен атлас и мястото на Балканския лингвистичен атлас сред различните типове лингвистични атласи. Възможности и ограничения на ареалния анализ въз основа на съществуващите национални и многоезични атласи.
10. Периоди в развоя на балканското езикознание. Особености, изследователски методи.
11. Характеристика на фонологичната система на Балканския езиков съюз (БЕС).
12. Характеристика на лексикалната система на БЕС. Общобалканската лексика откъм произход. Словообразователни форманти и модели.
13. Лексикална система на БЕС. Фразеология. Изосемия.
14. Българо-гръцки лексикални взаимоотношения.
15. Българо-румънски лексикални взаимоотношения.
16. Прояви на тенденцията към аналитизъм в БЕС.
17. Удвояване на допълнението в БЕС.
18. Членна система в БЕС.
19. Заместване на инфинитива в БЕС по идентичен начин. Модални функции на конструкциите, заместващи инфинитива.

20. Бъдеще време в БЕС.
21. Балканският тип условно наклонение.
22. Аорист и перфект в балканските езици.

Библиография за *Езикознание*:

1. Асенова, П. *Балканско езикознание. Основни проблеми на балканския езиков съюз*. В. Търново, 2002.
2. Бирнбаум, Х., *Славянские языки на Балканах и понятие так называемых языковых союзов*. – *Glossa*, v. 2:1 (1968), стр. 70 - 92.
3. Георгиев, Вл. *Траките и техният език*. С., 1977.
4. Георгиев, Вл. *Исследования по сравнительно-историческому языкознанию*. М., 1958.
5. Дечев, Д. *Характеристика на тракийския език*. С., 1952.
6. Дуриданов, Ив. *Езикът на траките*. С., 1976.
7. Лопашов, Ю. А. *Местоименные повторы дополнения в балканских языках*. Ленинград, 1978.
8. Майрхофер, М. *Индоевропейская грамматика*. Т. 2. Фонетика. – В: Новое в зарубежной лингвистике. Вип. XXI. М., 1988.
9. МДАБЯ: *Малый диалектологический атлас балканских языков. Пробный выпуск*. А. Соболев (отв. ред.). München: Biblion Verlag, 2003; *Малый диалектологический атлас балканских языков. Серия грамматическая, с преимущественным вниманием к структуре балканославянских языков. Т. I. Категории имени существительного*. А. Соболев (отв. ред.). München: Biblion Verlag, 2005; *Малый диалектологический атлас балканских языков. Серия лексическая. Т. I–VII*. А. Соболев (отв. ред.). München, С.-Петербург: Biblion Verlag, Otto Sagner Verlag, Наука, 2005–2018.
10. Минчева, А. *Старобългарският език в светлината на балканистиката*. София “Наука и изкуство”, 1987.
11. Мирчев, К. *За хронологията на основните балканизми в българския език*. – *Български език* 1966 (XXV), 4, стр. 281 - 294.
12. Мирчева, А. *Увод в палеобалканистиката*. София: КОМ. 2017.
13. Михайлова, Б. *Очерк по индоевропейска фонетика*. София: КОМ. 2014.

14. Младенова, Д. *Балканските езикови контакти в светлината на ареалната лингвистика*. - Сб. Средновековните Балкани. Политика. Религия. Култура. София: Академично издателство "Проф. Марин Дринов", 1999, 223–234.
15. Младенова, Д. *От лингвистична география към ареална лингвистика. Теория и практика на анализа на късни явления в българския език: названията на домата и патладжана*. София, 2016, 333 с. + 124 карти. Електронно издание. *Littera et Lingua Series Dissertationes* 9 [https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad_liliseriess9.pdf; https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad_liliseriess9_karti.pdf]
16. Ожеховска, Х. *Удвояването на допълнението в някои български текстове от първата половина на XIX в.*- Български език XVII (1967), 4, стр. 323 - 329.
17. Радева, Василка. *Увод в ареалната лингвистика*. С., 2001.
18. Савченко, А. Н. *Сравнительная грамматика индоевропейских языков*. М., 1974.
19. Семереньи, О. *Введение в сравнительное языкознание*. М., 1980.
20. Цивьян, Т. В. *Лингвистические основы балканской модели мира*. Москва, „Наука“, 1990.
- или издание Второе дополненное:
Модель мира и ее лингвистические основы. Москва, „КомКнига“, 2005.
21. Цыхун, Г. А. *Типологические проблемы балканославянского языкового ареала*. Минск, 1981.
- ***
22. *Actes du premier congrès international des études balkaniques et sud-est européennes*. t. VI. Linguistique. Sofia, 1968.
23. Demiraj, Shaban. *Gjuhësi balkanike*. Tiranë, “Logos-A”, 1994.
24. Georgiev, VI. *Introduction to the History of Indo-European Languages*. S., 1981.
25. ГЛАГОЛАТИ. *Balkan Verb Typology*. Eds. E. Tarpomanova, P. Asenova & B. Vounchev. Sofia: Sofia University Press. 2022.
26. Mayrhofer, M. *Indogermanische Grammatik*. 2. Halb-band: Lautlehre. Heidelberg, 1984.
27. Meier-Brügger. *Indogermanische Sprachwissenschaft*. 8. Anfl., Berlin, New York, 2002.
28. Rix, H. *Historische Grammatik des Griechischen*. Darmstadt, 1976.
29. Sandfeld, Kr. *Linguistique balkanique. Problèmes et résultats*. Paris, 1930.

***

- Материали от лекции и литературата, препоръчана за различните лингвистични дисциплини в рамките на обучението